

Londonban. Ahhoz a zeneszerzői csoport-hoz tartozott, amely a könnyű és ritmikus angol táncezenét tette világhírűvé és amely műfajnak első és az egész világon ismert termékei a »Gésák« (L. o.), a »San Toy« és még egy csomó ismert ope-rett voltak. Lionel Monckton sok ope-rettje közül Budapesten is nagy népszerű-ségre tettek szert: »A kis szökevény« (L. o.), »A görög rabszolga«, a »Postásfiú« és a »Rózsalány« c. operett. A zeneszer-zésen kívül zenekritikával is foglalkozott és kritikusa volt az egyik legnagyobb lon-doni napilapnak. Egyéb művei: »Cirkusz-élet«, operett 3 felv. Társzenész: Caryll. Bem. 1901. márc. 20. Népszínház.. »A torreador«, operett 2 felv. Szöv. írta James Tanner és Adrian Ross, ford. Latzkó An-dor. Bem. 1904. febr. 26. Király Színház.

Monleone Domenico, olasz zeneszerző. Nálunk színre került műve: »Parasztbe-csület«, zenedráma 1 felv. Verga szöve-géből. Ford. Várady Sándor. Bem. 1908. jan. 17. Népszínház-Vígopera. »Szerelmes asszonyok«, operett. Szövegét Boccaccio egyik novellájából készítette. Bem. 1910. jún. 19-én, a Városligeti Színpadon.

Monna Vanna, dr. 3 felv. Írta Mae-terlinck. Ford. id. Ábrányi Emil. Bem. 1902. dec. 28. Nemzeti Színház, hol Márkus Emilia és Beregi Oszkár vitték diadalra a darabot. 50-edszer: 1907. febr. 15. A Magyar Színház felelevenítette 1930. ápr. 29-én. Szereplők: Guido Colonna: Rubinyi Tibor; Marco Colonna: Bánóczy Dezső; Monna Vanna: Bogdán Erzsi; Prinzi-vallé: Beregi Oszkár; Tri-vulzio: Dávid Mihály. Operai átdolgo-zásban írta id. Ábrányi Emil, zen. szerz. ifj. Ábrányi Emil. Bem. 1907. márc. 2. M. Kir. Operaház. Szereposztása ez volt: Monna Vanna: V. Krammer Teréz; Guido Colonna: Beck Vilmos; Marco Colonna: Szemere Árpád; Prinzi-vallé, zsoldos ka-pitány: Anthes György; Borso, Torollo, Guido hadnagyai: Pichler Elemér, Ney Dávid; A színyória követe: Kertész Ödön; Apród: Zöldi T.; Vedő: Venczell.

Monodráma. Megalkotója Nikoláj Ev-reinov (L. o.), orosz rendező és színpad-reformátor. A M. egy embernek, önma-

gában lejátszódó drámája. A monológban egy ember beszél. A monodrámaiban több szereplő érzékelteti egy ember küzdelmét. A monodrámaiban a főhős az emberi egyed. Az első M. 1917-ben került színre, Moszkvában. A címe: »A lélek kulisz-szái«. Cselekménye az ember bensőjében történik. Szereplői a Gondolkodó Én, az Érzelmi Én és a Tudatalatti Én. Írta Evreinov. Könyve is jelent meg a M.-ről. A címe: »Az egy személy színháza«. »A lélek kulisszái« mindenütt színrekerült az egész világon. Budapesten a Rendkívüli Színpad mutatta be.

Monolog. 1.) »A főcselekvő személyek pon-tosabb ábrázolása, s cselekvéseik rúgójának szintugy, mint a fontos esetek által ben-nek okozott változásoknak elevenebb rajzo-lása s ez által a cselekvés összefüggésé-nek fenntartása végett találták ki a drámai költők a monologot. Míg kritikában a külső hihetőség törvénye vala fő szabály, általában kárhoztatták a monologot. Azt vetették t. i. ellene, hogy a valódi élet-ben senki sem tart könnyen magával egy hosszú és összefüggő beszédet s hogy a magával beszélésre, vagy csak egy pár szó kigördítésére is a szenvedély vagy andal-gás legnagyobb mértéke kívántatik. De ha szorosan véve igaz is, hogy a monologok valódi életben elő nem kerülnek, a drámai művészség még is kénytelen magasb cél-jainak elérésére velel mint eszközökkel élni. Azonban a monolognak csak ott van helye, hol a drámaíró kettős beszéd által vagy éppen nem, vagy legalább nem tökéletesen érné el célját. Ennélfogva a monolog-nak nem szabad csupa foltnak, vagy a sajátképi cselekvés közti hézagok pótléká-nak lenni; szükség, hogy a kettős beszédű jeleneteket összekapcsolja, s a személy belső állapotában oly tetemes változásra mutasson, mely a következőkre ok gya-nánt hat, az előbbiekre nézve pedig oko-zatnak tekintethetik; szükség továbbá, hogy a beszélő személy helyzetében lehet-séges legyen...« (Döbrentei Gábor meg-állapítása.) Mai stílusban, a monolog lé-nyegét jellemezve, szereplését igazolva Névy könyvében (A tragédia elmélete) ta-lálhatjuk, ki szerint: »a monolog a sze-mélyek magánbeszéde oly pillanatokban, mikor a cselekvés visszahat a kedélyre,